

Ομιλία του Προέδρου της Στρατιωτικής Επιτροπής/ΕΕ

Στη Σχολή Εθνικής Αμύνης

"Ευρωπαϊκή Άμυνα: Σε Φάση Ωριμότητας"

Αθήνα, 02 Νοεμβρίου 2017

Κύριε Διοικητά,

Κύριοι καθηγητές,

Κυρίες και κύριοι Αξιωματικοί,

Σπουδαστές της Σχολής Εθνικής Αμύνης,

Αποτελεί προνόμιο αλλά και τιμή να βρίσκομαι σήμερα εδώ, στο εργαστήριο αυτό όπου παράγεται και διαμορφώνεται Στρατιωτική Στρατηγική σκέψη, για να απευθυνθώ στους μελλοντικούς ηγέτες των ένδοξων Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

Θα χαρακτηρίζα τους καιρούς τους οποίους διανύουμε ως εξαιρετικά ενδιαφέροντες για το Έθνος, την Ευρώπη, τον Δυτικό κόσμο αλλά και την ανθρωπότητα γενικότερα. Οι προκλήσεις οι οποίες έχουν προκύψει σε πολλαπλά επίπεδα και οι απειλές που έχουν αναδυθεί, συνέπεια του ρευστού και υπό διαμόρφωση παγκόσμιου γεωστρατηγικού περιβάλλοντος και των πολλαπλών ανακατατάξεων που αναπόφευκτα λαμβάνουν χώρα μέχρι την επίτευξη ενός νέου σημείου ισορροπίας, επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα κάθε οντότητα του παγκόσμιου χωριού. Ζούμε σε έναν κόσμο πιο συνδεδεμένο, πιο ρευστό, πιο πολύπλοκο. Και αυτό δημιουργεί αυξημένες υποχρεώσεις και ευθύνες για τους ηγέτες του σήμερα και του αύριο.

Διότι η φράση του Θουκυδίδη αναδύεται από τα βάθη της αρχαιότητας όσο επίκαιρη όσο και το 416 πΧ, με την αλήθεια την οποία περιγράφει να παραμένει αναλλοίωτη στο πέρασμα των αιώνων:

"Ο ισχυρός επιβάλλει ότι του επιτρέπει η δύναμής του και ο ασθενής παραχωρεί ότι του επιβάλλει η αδυναμία του".

Αλλά, σύμφωνα με τον Σουν Τζου, η δύναμη αυτή καθ' εαυτή, και οι τακτικές για τη χρησιμοποίησή της, δεν είναι παρά **“ο θόρυβος πριν την ήττα”**, εάν δεν υφίσταται ως υπόβαθρο, η στρατηγική η οποία θα θέσει το πλαίσιο για την ολοκλήρωση όλων των επιμέρους τακτικών κινήσεων και θα δώσει τη συνολική εικόνα, εντός της οποίας το κάθετι, μεμονωμένο και αποκομμένο, αποκτά νόημα και περιεχόμενο. Και αυτήν την τέχνη καλείστε να κάνετε κτήμα σας σε αυτό το ιστορικό Ίδρυμα.

“Η Ευρώπη δεν υπήρξε ποτέ τόσο ευμαρής, ασφαλής ή ελεύθερη.”

Η φράση αυτή αποτελεί την εισαγωγή της πρώτης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ασφαλείας του 2003. Μιας Στρατηγικής η οποία προσέφερε μία αισιόδοξη περιγραφή του γεωστρατηγικού περιβάλλοντος της Ευρώπης. Ταυτόχρονα απέπνεε αισιοδοξία, για ένα μέλλον στο οποίο η ανάπτυξη και η πρόοδος θα αποτελούσαν την απάντηση σε κάθε κρίση.

Η ανωτέρω πεποίθηση και η ευφορία που επικρατούσε στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, οδήγησε σε δραματικές μειώσεις στους αμυντικούς προϋπολογισμούς των ευρωπαϊκών χωρών και σε μειώσεις στους αριθμούς τόσο του προσωπικού όσο και των μέσων. Η συρρίκνωση ή ακόμα και η ίδια η απώλεια δυνατοτήτων, οι οποίες είχαν με κόπο αποκτηθεί, επήλθε είτε εκούσια, ως ειλημμένη απόφαση είτε ακούσια, ως απόρροια των περικοπών.

13 χρόνια μετά, η περιγραφή του κόσμου είναι πολύ λιγότερο αισιόδοξη.

“Ο σκοπός, ακόμα και η ύπαρξη της Ένωσής μας τίθεται υπό αμφισβήτηση [...] Η ευρύτερη περιοχή δοκιμάζεται πλέον από μεγαλύτερη αστάθεια και ανασφάλεια.”

Η φράση αυτή βρίσκεται, κατ' αντιστοιχία με την προηγούμενη, στο εισαγωγικό σημείωμα της Ύπατης Εκπροσώπου, κας Μογκερίνι, στη **Συνολική Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφαλείας**, η οποία παρουσιάστηκε τον Ιούνιο 2016. Η φράση αυτή από μόνη της εξηγεί τους λόγους για τους οποίους τόσα πολλά έχουν ήδη επιτευχθεί στο μικρό χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την παρουσίαση της Συνολικής Στρατηγικής. Όπως συχνά αναφέρεται, έγιναν περισσότερα κατά τους τελευταίους 17 μήνες

απ' ότι τα τελευταία 60 χρόνια! Προφανώς, αυτό δεν θα ήταν δυνατό χωρίς την ενεργό συμμετοχή των Κρατών-Μελών.

Η Συνολική Στρατηγική καθορίζει τρεις στρατηγικές προτεραιότητες για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

- Την διαχείριση εξωτερικών κρίσεων,
- Την δημιουργία ικανοτήτων για τους Εταίρους οι οποίοι επηρεάζονται από κρίσεις και αστάθεια και
- Την προστασία της Ευρώπης.

Εναπόκειται στα Κράτη-Μέλη να προάγουν αυτές τις προτεραιότητες. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των θεσμών και των διαφόρων οργάνων της περιορίζεται σε αυτόν του διαμεσολαβητή. Η πραγματική ισχύς βρίσκεται στις 28 πρωτεύουσες.

Η τελευταία εκ των τριών στρατηγικών προτεραιοτήτων της Συνολικής Στρατηγικής, η **προστασία της Ευρώπης**, προκάλεσε έναν ορυμαγδό συζητήσεων, άρθρων και αναλύσεων. Αυτό συνέβη, κατά την άποψή μου, διότι για πρώτη φορά η Ευρωπαϊκή Ένωση παραδέχθηκε ανοικτά και με τον πλέον επίσημο τρόπο ότι αντιμετωπίζει ένα σημαντικό πρόβλημα ασφάλειας. Ταυτόχρονα, ανακοίνωσε την ετοιμότητα και την αποφασιστικότητά της να το αντιμετωπίσει.

Το σημείο αυτό αξίζει της προσοχής μας, διότι πολλές από τις συζητήσεις στηρίχτηκαν σε λανθασμένες βάσεις, οδηγώντας σε λανθασμένα ή και παραπλανητικά συμπεράσματα. Ορισμένοι υποστήριξαν ότι οδηγούμαστε στη **στρατιωτικοποίηση** της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην απώλεια, ή απεμπόληση, του ισορροπημένου, πολυδιάστατου χαρακτήρα της. Κάποιοι έφτασαν ακόμα και στο σημείο να υποστηρίξουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση επιζητά **να αντικαταστήσει το ΝΑΤΟ. Αλλά κάνουν λάθος.**

Κυρίες και Κύριοι,

Οι χρησιμοποιούμενοι όροι έχουν σημασία. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η Συνολική Στρατηγική θέτει την "Προστασία της Ευρώπης" ως στρατηγική προτεραιότητα. Δεν αναφέρεται στην "Άμυνα της Ευρώπης". Ως γνωστόν, η έννοια της **Προστασίας** είναι ευρύτερη και περιλαμβάνει πολλαπλές εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας. Προκειμένου να επιτευχθεί, απαιτούνται δράσεις οι οποίες μπορεί να

είναι είτε στρατιωτικής είτε πολιτικής φύσης και οπωσδήποτε προϋποθέτουν την εμπλοκή του συνόλου, σχεδόν, των κρατικών οργανισμών. Η έννοια της **Άμυνας** από την άλλη, είναι πολύ συγκεκριμένη και έχει μία στενή σημασία. Στην εξεταζόμενη περίπτωση, η Ευρωπαϊκή Άμυνα διασφαλίζεται από την Βορειοατλαντική Συμμαχία από την ίδρυσή της, κάτι το οποίο ουδέποτε αμφισβητήθηκε.

Η διαφορά μεταξύ των δύο εννοιών προσφέρει την απάντηση σε εκείνους οι οποίοι φοβούνται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μετεξελιχθεί σε κάποιας μορφής NATO, ή και ακόμα, θα το αντικαταστήσει. Αυτό δεν πρόκειται να συμβεί. Αντιθέτως, αυτό το οποίο όντως συμβαίνει είναι η **ενίσχυση της συνεργασίας** μεταξύ των δύο αυτών Οργανισμών, κατόπιν της Κοινής Διακήρυξης που υπογράφηκε τον Ιούλιο 2016 στη Βαρσοβία. Η συνεργασία επικεντρώνεται σε 7 τομείς προτεραιότητας και επιτυγχάνεται μέσω 42 συγκεκριμένων δράσεων. Έως το τέλος του τρέχοντος έτους επιπλέον **κοινές** προτάσεις συνεργασίας θα παρουσιαστούν προς έγκριση στα αντίστοιχα αρμόδια Συμβούλια Ευρωπαϊκής Ένωσης και NATO.

Επιστρέφοντας στο ζήτημα της προστασίας της Ευρώπης, αυτό το οποίο είναι και η αποστολή μας, πιστεύω πως σε μία εποχή κατά την οποία οι αρχές και οι αξίες μας, αυτός ο ίδιος ο πολιτισμός μας όπως εξελίχθηκε από την Αναγέννηση έως σήμερα, τελεί υπό επίθεση, δεν μπορούμε να παραμείνουμε παθητικοί θεατές. **Οφείλουμε** να αντιδράσουμε. Δεν είναι μόνο δικαίωμά μας. Είναι και **υποχρέωσή** μας, προκύπτουσα από τον ρόλο μας ως πάροχος ασφαλείας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στην εν λόγω αντίδρασή της, η Ευρωπαϊκή Ένωση αξιοποιεί το πλήρες εύρος της **Έξυπνης Ισχύος** της. Και εδώ ακριβώς έγκειται η **ειδοποιός διαφορά** μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οποιουδήποτε άλλου διεθνούς ή πολυεθνικού δρώντα. Μία διαφορά η οποία αποτελεί επίσης το **συγκριτικό πλεονέκτημα** της έναντι αυτών: η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχουσα έναν πολυδιάστατο χαρακτήρα, διαθέτει πραγματικά Έξυπνη Ισχύ. Υπενθυμίζω ότι με τον όρο Έξυπνη Ισχύς εννοούμε το άθροισμα:

- Της Διπλωματικής και Πληροφοριακής Ισχύος, οι οποίες αποτελούν την **Ήπια συνιστώσα** της Έξυπνης Ισχύος,

- Της Στρατιωτικής Ισχύος, η οποία αποτελεί τον πυρήνα και ενδεχομένως το μεγαλύτερο τμήμα της **Σκληρής Συνιστώσας** της Έξυπνης Ισχύος,
- Της Οικονομικής Ισχύος, η οποία συγκαταλέγεται τόσο στην Ήπια όσο και στην Σκληρή Ισχύ, αναλόγως του τρόπου εφαρμογής της, εάν δηλαδή μιλάμε για επενδύσεις ή παροχή ανθρωπιστικής ή αναπτυξιακής βοήθειας ή για κυρώσεις.

Στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατεχόμενη Έξυπνη Ισχύς δεν ισούται **μόνο** με το άθροισμα των επιμέρους ισχύων των κρατών-μελών της, καθώς η ίδια η Ένωση λειτουργεί ως **πολλαπλασιαστής** της λόγω του συνδυαστικού χαρακτήρα της.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει μία **Ολοκληρωμένη Προσέγγιση** ("Integrated Approach") προκειμένου να διαμορφώσει τις ενδεδειγμένες απαντήσεις σε κρίσεις και συγκρούσεις. Απαντήσεις οι οποίες δεν είναι τυποποιημένες ή καθολικής εφαρμογής. Αντιθέτως, αποτελούν προϊόν διαμορφωμένο ώστε να ανταποκρίνεται κατά τον βέλτιστο τρόπο στις μοναδικές ιδιαιτερότητες της κάθε εξεταζόμενης περίπτωσης. Το μοναδικό ίσως κοινό σημείο μεταξύ αυτών των απαντήσεων είναι η πρόβλεψη χρήσης του **συνόλου των διαθέσιμων εργαλείων** στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τρόπο συνδυαστικό, συντονισμένο, ενορχηστρωμένο και καλά ισορροπημένο, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και στις προσδοκίες.

Το **στρατιωτικό εργαλείο** δεν αποτελεί νέα προσθήκη στην εργαλειοθήκη της Ένωσης και στην Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας. Παρότι η συμμετοχή του κρατήθηκε σε χαμηλά επίπεδα, ήταν και είναι παρόν. Και παραμένει το πλέον ευέλικτο, διαμορφώσιμο και διαθέσιμο εργαλείο.

Προφανώς, ο κύριος όγκος της συνολικής Ευρωπαϊκής Ισχύος εντοπίζεται στο διπλωματικό και οικονομικό πεδίο. Παρά ταύτα, η Ένωση αναγνωρίζει τη σημασία της ανάπτυξης και της Σκληρής της Ισχύος, όπως ξεκάθαρα αναφέρεται στη Συνολική Στρατηγική. Και το θεωρώ απολύτως φυσιολογικό, καθώς κανείς δρών σε διεθνές επίπεδο, διεθνής, εθνικός ή υπερεθνικός δεν νοείται ολοκληρωμένος εάν δεν διαθέτει ή εάν αμελεί να αναπτύξει στον βαθμό που απαιτείται την Σκληρή Ισχύ του.

Και στο σημείο αυτό, το στρατιωτικό εργαλείο έρχεται στο προσκήνιο. Αυτό το οποίο χρήζει επισήμανσης είναι ότι όταν αναφέρομαι σε διεθνείς Οργανισμούς, αναφέρομαι σε "**εργαλείο**" και όχι σε έναν "Στρατό". Δεν πρέπει να μας διαφεύγει πως ούτε ο ΟΗΕ αλλά ούτε και το ίδιο το ΝΑΤΟ, το οποίο είναι αμυντική συμμαχία, έχουν δικό τους στρατό.

Η **Στρατιωτική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, της οποίας είμαι Πρόεδρος, είναι το υψηλότερο στρατιωτικό όργανο εντός του Συμβουλίου. Αποτελείται από τους Αρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων των Κρατών-Μελών, οι οποίοι εκπροσωπούνται στις καθημερινές εργασίες της από τους Μόνιμους Στρατιωτικούς Αντιπροσώπους τους, οι οποίοι και εδρεύουν για το λόγο αυτό στις Βρυξέλλες. Η Στρατιωτική Επιτροπή κατευθύνει κάθε στρατιωτική δραστηριότητα που αναλαμβάνεται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ παρέχει συμβουλές και προτάσεις στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας για ζητήματα στρατιωτικής φύσης ή για αυτά τα οποία ενέχουν και στρατιωτική συνιστώσα. Ο Πρόεδρος της Στρατιωτικής Επιτροπής, εκλέγεται από τους 28 Αρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων των Κρατών-Μελών και τοποθετείται με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, με τριετή θητεία.

Στο επιχειρησιακό επίπεδο, το στρατιωτικό εργαλείο έχει αποδείξει από καιρού την αποτελεσματικότητά του και την ικανότητα να επιτυγχάνει τους πολιτικούς στόχους που του ανατίθενται. Σήμερα, 6 διαφορετικές Αποστολές και Επιχειρήσεις βρίσκονται σε εξέλιξη σε ξηρά και θάλασσα, στη Αφρική αλλά και στην Ευρώπη. Περί τα 3.500 στελέχη, γυναίκες και άνδρες συμμετέχουν σε αυτές. Είναι η πρώτη φορά που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει τόσο μεγάλο αριθμό στρατιωτικών δράσεων ταυτόχρονα. Και αυτό αποτελεί απόδειξη ότι οι Ένοπλες Δυνάμεις αποτελούν ένα ισχυρό όσο και ευέλικτο εργαλείο στη διάθεση της πολιτικής ηγεσίας. Δυστυχώς, ορισμένες φορές, η προσφορά τους λαμβάνει τη μορφή της υπέρτατης θυσίας. Και αυτό είναι κάτι το οποίο δεν πρέπει να περνάει απαρατήρητο. Από την πλευρά μας, προσπαθούμε να αναδείξουμε αυτό το γεγονός και να ευαισθητοποιήσουμε τους εμπλεκόμενους στις Βρυξέλλες, ώστε αυτές οι θυσίες να τυγχάνουν αναγνώρισης στο κατάλληλο επίπεδο, όπως επιβάλλεται.

Η Ελλάδα συμμετέχει σε τέσσερεις από τις Αποστολές και Επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμμετέχοντας ενεργά στην υλοποίηση του κοινού οράματος για έναν πιο ασφαλή και προστατευμένο κόσμο. Σας ευχαριστούμε για την προσφορά και για την δέσμευσή σας. Θα προχωρήσω σε μία περιληπτική παρουσίαση καθεμίας εκ των στρατιωτικών επιχειρήσεων και αποστολών της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- Η ναυτική Επιχείρηση Atalanta (**EUNAVFOR Atalanta**) αντιμετωπίζει την πειρατεία στις ακτές της Σομαλίας και τον Ινδικό Ωκεανό από το 2008. Από το 2012 και μέχρι την προηγούμενη Άνοιξη, ο αριθμός των επιτυχημένων αποπειρών πειρατείας ήταν μηδενικός. Από το χρονικό αυτό σημείο και έπειτα, ο ανησυχητικά αυξανόμενος αριθμός περιστατικών πειρατείας, επιτυχημένων και μη, απέδειξε ότι η απειλή δεν έχει εξαφανιστεί. Τόσο η ικανότητα όσο και το κίνητρο εξακολουθούν να είναι παρόντα. Το μόνο το οποίο εμποδίζει την επιτυχή εκδήλωση πειρατικών επιθέσεων είναι η ευκαιρία. Εκεί ακριβώς εστιάζονται οι προσπάθειές μας, μέχρις ότου αναπτυχθεί μία αξιόπιστη αντιπειρατική δύναμη η οποία θα επιτρέψει τον τερματισμό της Επιχείρησης.
- Στη Σομαλία, η ομώνυμη Εκπαιδευτική Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**EUTM Somalia**) συμβάλει στην ανοικοδόμηση των νέων Σομαλικών Ενόπλων Δυνάμεων. Έως τώρα, περισσότεροι από 5.000 Σομαλοί εκπαιδεύτηκαν επιτυχώς και συνεισφέρουν στην επάνοδο της σταθερότητας στη χώρα τους, σε συνεργασία με τις δυνάμεις της Αφρικανικής Ένωσης.
- Η Εκπαιδευτική Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (**EUTM RCA**) έρχεται ως συνέχεια της αρχικής EUFOR RCA και στη συνέχεια της EUMAM (EU Military Advisory Mission) RCA. Υπενθυμίζεται ότι η πρώτη αποστολή αποφασίστηκε κατόπιν σχετικού αιτήματος του ΟΗΕ τον Απρίλιο 2014 και ότι για το συντονισμό των επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία διατέθηκε το Ελληνικό

Στρατηγείο Επιχειρήσεων της Ε.Ε. (EL EU OHQ) που εδρεύει στη Λάρισα.

- Στο Μάλι, η εκεί Εκπαιδευτική Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**EUTM Mali**) συνδράμει τις αρχές της χώρας στην απόκτηση επαγγελματικών στρατιωτικών δυνατοτήτων. Περί τα 550 στελέχη από 22 Κράτη-Μέλη και 4 Εταίρους συνεισφέρουν στην επαγγελματική εκπαίδευση και τη συμβουλευτική υποστήριξη του Υπουργείου Άμυνας της Χώρας. Έως σήμερα, 8 Ταξιαρχίες έχουν ήδη εκπαιδευτεί.
- Στην περιοχή άμεσης γειτνίασής μας, στο νότιο τμήμα της Κεντρικής Μεσογείου, εξελίσσεται μία μεγάλη επιχείρηση από τον Ιούνιο 2015. Πρόκειται για την ναυτική Επιχείρηση "Sophia" (**EUNAVFOR MED Sophia**). Ο σκοπός αυτής της στρατιωτικής επιχείρησης είναι ο εντοπισμός, η αιχμαλώτιση και η καταστροφή των πλωτών καθώς και των υπολοίπων μέσων που, αποδεδειγμένα ή ενδεχομένως, διευκολύνουν τη δράση των λαθρεμπόρων και των διακινητών μεταναστών. Η αποστολή της είναι:
  - Να συμβάλλει στη διατάραξη του επιχειρηματικού μοντέλου των δικτύων διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων στη Μεσόγειο.
  - Να συμβάλει στη μείωση απωλειών ανθρώπινων ζωών στη θάλασσα.

Από τον προηγούμενο Ιούλιο, στην Επιχείρηση ανατέθηκαν και δύο επικουρικά καθήκοντα:

- Η κατάρτιση της ακτοφυλακής και του ναυτικού της Λιβύης και
  - Η συμβολή στην εφαρμογή του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ στα ανοικτά των λιβυκών ακτών, σύμφωνα με τις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.
- Τέλος, υπάρχει και μία στρατιωτική επιχείρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ευρωπαϊκό έδαφος, στα Βαλκάνια, μια επιχείρηση την οποία γνωρίζετε όλοι καλά. Πρόκειται για την Επιχείρηση "Althea" (**EUFOR Althea**) στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, όπου περίπου 650 στελέχη προσφέρουν εκπαίδευση στις Ένοπλες Δυνάμεις της Βοσνίας-

Ερζεγοβίνης και βοηθούν στην ανάπτυξη δυνατοτήτων ενώ ταυτόχρονα, εξασφαλίζουν την ύπαρξη ενός ασφαλούς και προστατευμένου περιβάλλοντος για τον πληθυσμό. Μια επιχείρηση η οποία ήδη μετρά σχεδόν 13 χρόνια ζωής και αποδεικνύει την επιμονή στο σκοπό που χαρακτηρίζει την Ευρωπαϊκή προσπάθεια.

Κυρίες και Κύριοι,

Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο οι Ένοπλες Δυνάμεις συνεισφέρουν στην προστασία της Ευρώπης. Τα στελέχη τα οποία συμμετέχουν στις Επιχειρήσεις και Αποστολές που σας παρουσίασα, σε συνεργασία με τους συναδέλφους τους στις πολιτικού χαρακτήρα αποστολές, προσφέρουν κάτι το οποίο πολύ σπάνια λέγεται: "**προωθημένη άμυνα**". Και εάν αυτός ο όρος κάνει κάποιους να αισθάνονται άβολα ή αμήχανα, θα σας εξηγήσω αμέσως σε τι αναφέρομαι.

Η επίτευξη ασφάλειας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο είναι το ζητούμενο, προϋποθέτει και δικαιολογεί ένα παράλληλο ενδιαφέρον αλλά και συμφέρον για την ύπαρξη ασφάλειας τόσο στις γειτονικές αλλά και στις ευρύτερα γειτνιάζουσες περιοχές. Οι τρεις εκπαιδευτικές αποστολές της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν δομικό συστατικό της Ολοκληρωμένης Προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει τα βαθύτερα αίτια της αστάθειας, να οικοδομήσει εγχώριες δυνατότητες και να ενθαρρύνει μεταρρυθμίσεις.

Η εμπλοκή μας στοχεύει στην δημιουργία των βασικών προϋποθέσεων για μία βιώσιμη ασφάλεια, παραγόμενη εγχώρια. Μια ασφάλεια η οποία αποτελεί το προαπαιτούμενο προκείμενου οποιαδήποτε προσπάθεια ανάπτυξης να ευοδωθεί. Και δίνω έμφαση στις λέξεις "**βιώσιμη**" και "**εγχώρια**", καθώς οτιδήποτε άλλο είναι από τη φύση του θνησιγενές. Τα στελέχη που συμμετέχουν στις Αποστολές και Επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν παρέχουν ασφάλεια αυτή καθ' εαυτή στις χώρες που τους φιλοξενούν. Στην πραγματικότητα, αυτό που κάνουν είναι να σπέρνουν τους πρώτους σπόρους αυτής. Βρίσκονται εκεί για να εκπαιδεύσουν και να βοηθήσουν τις Ένοπλες Δυνάμεις της φιλοξενούσας χώρας να αποκτήσουν τις δικές τους δυνατότητες. Να έρθουν σε ένα τέτοιο επίπεδο ώστε να μπορούν να

παρέχουν ασφάλεια κατά τρόπο επαγγελματικό και υπεύθυνο, σεβόμενες τις επιταγές του Διεθνούς Δικαίου. Με αυτόν τον τρόπο, οι Αποστολές και οι Επιχειρήσεις μας θέτουν τα θεμέλια για τη σταδιακή διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος το οποίο θα επιτρέψει την έλευση επενδύσεων οι οποίες θα φέρουν ανάπτυξη, άνοδο του βιοτικού επιπέδου και θα θέσουν φραγή στην ανεξέλεγκτη παράτυπη μετανάστευση και στις εσωτερικές τριβές.

Στην πραγματικότητα λοιπόν, όντως μιλάμε για μία "προωθημένη άμυνα" προς όφελος των Ευρωπαϊών πολιτών, μερικές χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από τα φυσικά Ευρωπαϊκά σύνορα. Η αποστολή τους, σε στρατηγικό επίπεδο, είναι να επεκτείνουν το **ασφαλές και προστατευμένο περιβάλλον** το οποίο απολαμβάνουμε και να αποτελέσουν την πρώτη γραμμή προληπτικής άμυνάς μας. Μίας άμυνας η οποία σκοπό έχει να συγκρατήσει τους τοπικούς πληθυσμούς στις οικίες τους. Όχι από φόβο ή εξαιτίας τειχών και φρακτών, αλλά ως συνειδητή επιλογή. Βοηθούν στην αντικατάσταση του **"τόξου αστάθειας"** από μία **"ζώνη ασφαλείας"**. Όπως γίνεται κατανοητό, οι Αποστολές και οι Επιχειρήσεις μας, ενταγμένες στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Προσέγγισης, δεν έχουν στόχο να επιβάλλουν περιορισμούς, αλλά να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για ένα καλύτερο αύριο. Και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αισθάνομαι ιδιαίτερα υπερήφανος .

Είναι πιστεύω πλέον προφανές ότι παρά την περιορισμένη μας συμμετοχή, σε σχέση με το μέγεθος της συνολικής Ευρωπαϊκής προσπάθειας μέσω της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας, τα αποτελέσματα τα οποία παράγουμε και η συνεισφορά μας στην επίτευξη του σκοπού είναι εκθετικά μεγαλύτερη. Θεωρώ ότι το στρατιωτικό εργαλείο λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής ισχύος. Είμαι περήφανος γι' αυτό? Οπωσδήποτε! Είμαι ικανοποιημένος? Οπωσδήποτε όχι!

Μπορούμε να καταφέρουμε περισσότερα. Δεν αντιμετωπίζουμε έλλειψη μέσων, οι Ένοπλες Δυνάμεις των Κρατών-Μελών αριθμούν αθροιστικά περί το 1,5 εκατομμύρια στελέχη, υποστηριζόμενα από μέσα που ενσωματώνουν τεχνολογία-αιχμής. Η προσπάθεια λοιπόν δεν εστιάζεται στη δημιουργία ενός κάποιου Ευρωπαϊκού Στρατού, αλλά στον καλύτερο συντονισμό αυτού του οποίου ήδη έχουμε. Των δυνάμεων δηλαδή που τα Κράτη-Μέλη διαθέτουν. Τα Κράτη-Μέλη

επενδύουν συνολικά περί τα 200 δις Ευρώ σε ετήσια βάση για την άμυνά τους, επένδυση η οποία προφανώς συνεισφέρει και στην ευρωπαϊκή άμυνα. Εξετάζοντας όμως την απόδοση αυτής της επένδυσης, τα αποτελέσματα είναι μάλλον φτωχά, όπως καταδεικνύουν σχετικές μελέτες. Τίθεται λοιπόν το ερώτημα: είναι αυτό αποδεκτό σε συνθήκες στενότητας πόρων και πλεονάσματος ανασφάλειας; Δεν νομίζω. Είναι καιρός για **αλλαγή φιλοσοφίας**.

Αυτό ακριβώς προσπαθεί να επιτύχει αυτή τη στιγμή η Ευρωπαϊκή Ένωση, προωθώντας την **μετουσίωση του οράματος σε πράξεις**. Και προκειμένου να επιτευχθεί αυτή η μετουσίωση, νέοι όροι εντάχθηκαν στο λεξιλόγιό μας. Οι όροι **CARD**, **PESCO** και **EDF** οι οποίοι αφορούν στις νέες πρωτοβουλίες της Ένωσης ακούγονται με αυξανόμενη συχνότητα στις 28 πρωτεύουσες. Επιγραμματικά, πρόκειται για πρωτοβουλίες οι οποίες στοχεύουν στην εμβάθυνση της συνεργασίας και τον καλύτερο συντονισμό των ενεργειών των Κρατών-Μελών στον τομέα της Άμυνας.

Η **πρώτη** πρωτοβουλία, η **Συντονισμένη Ετήσια Επισκόπηση στον τομέα της Άμυνας** (Coordinated Annual Review on Defence - CARD) στόχο έχει την καθιέρωση μίας διαδικασίας για την επίτευξη καλύτερης επισκόπησης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για ζητήματα όπως οι αμυντικές δαπάνες και οι εθνικές επενδύσεις, καθώς και οι ερευνητικές προσπάθειες για την άμυνα.

Η **δεύτερη** πρωτοβουλία, η **Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία στον τομέα της Άμυνας** (Permanent Structured Cooperation – PESCO) έχει ως στόχο την από κοινού ανάπτυξη στρατιωτικών δυνατοτήτων, από κράτη τα οποία δύνανται και επιθυμούν να εμπλακούν σε δεσμευτική βάση.

Η **τρίτη** πρωτοβουλία, το **Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Άμυνα** (European Defence Fund – EDF) προορίζεται για την υποβοήθηση, μέσω παροχής κοινοτικής συγχρηματοδότησης, για συνεργατικά προγράμματα έρευνας αλλά και για προγράμματα ανάπτυξης και πρόσκτησης. Τα ποσά τα οποία παρουσιάζονται στη διαφάνεια νομίζω ότι πείθουν για τη σοβαρότητα του εγχειρήματος.

Φαίνεται ότι η πολιτική βούληση είναι παρούσα και ισχυρή σε αυτήν τη φάση, κι ως εκ τούτου, οι προαναφερόμενες πρωτοβουλίες

σύντομα θα υιοθετηθούν. Έως τότε, ένα από τα απτά παραδοτέα που προέκυψαν από την Συνολική Στρατηγική είναι η ίδρυση της **Στρατιωτικής Δυνατότητας Σχεδιασμού και Διεξαγωγής** επιχειρήσεων (Military Planning and Conduct Capability – MPCC). Μίας οντότητας η οποία ήρθε να καλύψει ένα κενό στην αλυσίδα Διοίκησης των Αποστολών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και που αποδεικνύει ότι τα πάντα είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα – υπό την αίρεση ότι όλοι είναι προσηλωμένοι στο σκοπό.

Οι **Σχηματισμοί Μάχης** (Battlegroups) δεν θα ήταν δυνατόν να μην συμμετέχουν και αυτοί στη συνολική προσπάθεια για την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Άμυνας. Κατά τα σχεδόν 11 πλέον έτη της ύπαρξής τους, συνέβαλαν στη δημιουργία ισχυρών δεσμών μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεων των Κρατών-Μελών και Εταίρων, στην διεύρυνση της τυποποίησης και διαλειτουργικότητας, στην ανάπτυξη συνεργασίας. Το Ελληνικό Battlegroup για παράδειγμα, αποτελεί ένα υπόδειγμα περιφερειακής συνεργασίας! Πλέον η προσπάθεια εστιάζεται στην δημιουργία ενός πλαισίου το οποίο θα διευκολύνει την επιχειρησιακή ανάπτυξη ενός Battlegroup, εάν οι συνθήκες το απαιτήσουν.

Κυρίες και Κύριοι,

Ανακεφαλαιώνοντας, τα κύρια σημεία της σημερινής μου ομιλίας συνοψίζονται στα εξής:

- Η προστασία της Ευρώπης αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Άμυνα της Ευρώπης εξασφαλίζεται από το NATO.
- Προκειμένου να επιτευχθεί ο ανωτέρω στόχος κατά τρόπο βέλτιστο, τα Κράτη-Μέλη πρέπει να εργαστούν μαζί. Μαζί μπορούν να αποτελέσουν έναν αξιόπιστο και ισχυρό παγκόσμιο δρώντα. Μεμονωμένα, είναι ανίσχυρα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να αναλάβει τον ρόλο του διαμεσολαβητή.
- Η Ολοκληρωμένη Προσέγγιση αποτελεί το σήμα-κατατεθέν της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένα αποκλειστικό και ισορροπημένο μείγμα χρήσης κάθε διαθέσιμου εργαλείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση κρίσεων και συγκρούσεων. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται και οι Ένοπλες Δυνάμεις, η Σκληρή Συνιστώσα Ισχύος. Σε συνδυασμό με

την Ήπια Ισχύ, υλοποιούν την Ολοκληρωμένη Προσέγγιση και συνιστούν την Έξυπνη Ισχύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την οποία είμαι υπερήφανος.

- Οι στρατιωτικές Αποστολές και Επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης επεκτείνουν το ασφαλές και προστατευμένο περιβάλλον μας μερικές χιλιάδες χιλιόμετρα πέρα από τα φυσικά ευρωπαϊκά σύνορα, στην Αφρική και την Ασία και προσφέρουν "προωθημένη άμυνα". Δημιουργούμε τις κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον τοπικό πληθυσμό προκειμένου να επιλέξει να παραμείνει εκεί. Δημιουργούμε μία "ζώνη ασφαλείας" για την περιοχή αλλά και πέραν αυτής.
- Δεν θα υπάρξει επικάλυψη με το ΝΑΤΟ. Μόνο συμπληρωματικότητα.
- Η δημιουργία Ευρωπαϊκού Στρατού ουδέποτε υπήρξε στόχος.

Κλείνω, όπως και άνοιξα τη σημερινή ομιλία, με ακόμα μία φράση του Θουκυδίδη:

***“... παρά δύναμιν τολμηταί
καί παρά γνώμην κινδυνευταί
καί εν τοις δεινοίς εὐέλπιδες.”***

Παρότι η φράση αυτή απαντάται στο Διοικητήριο της Σχολής Ευελπίδων, δεν αφορά μόνο στους σπουδαστές της. Θα πρέπει να χαρακτηρίζει όλους μας.

Σας εύχομαι κάθε επιτυχία στις προσωπικές και επαγγελματικές σας επιδιώξεις. Και επίσης εύχομαι η εκπλήρωση των επαγγελματικών σας επιδιώξεων να συμβάλει στην επίτευξη του γενικότερου και μεγαλύτερου στόχου, τη δημιουργία μίας ισχυρότερης Ευρώπης.

Διότι, μας αξίζει.

Ευχαριστώ πολύ.